

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2026"

ZAMONAVIY DUNYODA TELETIBBIYOTNING RIVOJLANISHI

O'ralov Sodiqjon Ulug'bek o'g'li

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti Farmatsiya 1-kurs talabasi

Jurayev Botir Abdusalomovich

Ilmiy rahbar: Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti assistanti

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy dunyoda teletibbiyotning rivojlanish jarayonlari, uning tibbiyot tizimidagi o'rni va ahamiyati, shuningdek, innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi keng yoritilgan. Teletibbiyot bugungi kunda masofadan turib tibbiy xizmat ko'rsatish imkonini beruvchi muhim vositaga aylangan bo'lib, ayniqsa pandemiya davrida uning ahamiyati yanada oshdi. Maqolada teletibbiyotning afzalliklari, kamchiliklari, rivojlanish istiqbollari va uni amaliyotga joriy etishdagi muammolar tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu sohaning kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlari ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: Teletibbiyot, raqamli sog'liqni saqlash, masofaviy diagnostika, telekonsultatsiya, innovatsiya, tibbiy texnologiyalar, elektron sog'liqni saqlash, sun'iy intellekt, mobil tibbiyot, telemonitoring.

KIRISH

Hozirgi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi barcha sohalar qatori sog'liqni saqlash tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, teletibbiyot so'nggi yillarda eng tez rivojlanayotgan yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Teletibbiyot – bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida masofadan turib tibbiy xizmat ko'rsatish tizimi hisoblanadi.

Annostatsiya

Bugungi kunda aholining sog'liqni saqlash xizmatlariga bo'lgan ehtiyoji ortib borayotgan bir paytda, teletibbiyot ushbu talabni qondirishda samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Ayniqsa, chekka hududlarda yashovchi aholi uchun bu tizim juda qulay imkoniyatlarni yaratadi.

Teletibbiyot tushunchasi va mohiyati

Teletibbiyot tushunchasi birinchi marta XX asrning o'rtalarida paydo bo'lgan bo'lib, dastlab oddiy aloqa vositalari orqali maslahat berish shaklida rivojlangan. Hozirgi kunda esa u yuqori texnologiyali tizimga aylangan.

Teletibbiyot quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

Telekonsultatsiya (masofadan shifokor maslahatlari)

Telemonitoring (bemor holatini masofadan kuzatish)

Tele-diagnostika (masofadan tashxis qo'yish)

Telejarrohlik (masofadan operatsiyalarni boshqarish)

Bu tizimlar yordamida bemor va shifokor o'rtasidagi masofa muammo bo'lmay qolmoqda.

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2026 "

Teletibbiyotning rivojlanish bosqichlari

Teletibbiyot rivojlanishini bir necha bosqichlarga ajratish mumkin:

Boshlang'ich bosqich – telefon va radio orqali maslahatlar berish

Kompyuterlashtirish bosqichi – elektron ma'lumot almashinuvi

Internet davri – videoaloqa orqali konsultatsiyalar

Raqamli transformatsiya davri – mobil ilovalar, sun'iy intellekt va bulut texnologiyalari

Bugungi kunda teletibbiyot eng yuqori bosqichga yetib, global tibbiyot tizimining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Teletibbiyotning afzalliklari

Teletibbiyotning keng tarqalishiga sabab bo'layotgan asosiy omillardan biri uning ko'plab afzalliklaridir:

Masofani qisqartiradi va vaqtni tejaydi

Chekka hududlarda yashovchi aholiga tibbiy xizmatni yetkazadi

Shifokorlar yuklamasini kamaytiradi

Tezkor diagnostika imkonini beradi

Xarajatlarni kamaytiradi

Bundan tashqari, bemorlar uyidan chiqmasdan turib malakali mutaxassisdan maslahat olish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Teletibbiyotning kamchiliklari

Shu bilan birga, teletibbiyot tizimining ayrim kamchiliklari ham mavjud:

Internetga bog'liqlik

Texnik nosozliklar ehtimoli

Maxfiylik va ma'lumotlar xavfsizligi muammolari

Barcha kasalliklarni masofadan aniqlashning imkoni yo'qligi

Shuning uchun teletibbiyot an'anaviy tibbiyot o'rnini to'liq bosa olmaydi, balki uni to'ldiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi.

Pandemiya davrida teletibbiyotning roli

COVID-19 pandemiyasi davrida teletibbiyot tizimining ahamiyati keskin oshdi. Karantin sharoitida bemorlar shifoxonalarga borish imkoniga ega bo'lmaganligi sababli, masofaviy xizmatlar asosiy yechimga aylandi.

Bu davr teletibbiyot rivojlanishini tezlashtirdi va uni global darajada joriy etishga turtki bo'ldi.

Zamonaviy texnologiyalar va teletibbiyot

Teletibbiyot rivojlanishida quyidagi texnologiyalar muhim rol o'ynamoqda:

Sun'iy intellekt (AI)

Mobil ilovalar

Bulut texnologiyalari

Internet of Things (IoT) qurilmalari

Masalan, aqlli soatlar yurak urishini kuzatib, ma'lumotlarni shifokorga yuborishi mumkin.

"INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2026 "

O'zbekistonda teletibbiyot rivoji

O'zbekistonda ham teletibbiyot tizimini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. So'nggi yillarda raqamli sog'liqni saqlash tizimi joriy etilmoqda.

Qishloq hududlarida yashovchi aholiga tibbiy xizmat ko'rsatishda teletibbiyot muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Kelajak istiqbollari

Kelajakda teletibbiyot yanada rivojlanib, quyidagi yo'nalishlarda kengayishi kutilmoqda:

To'liq raqamli klinikalar

Robotlashtirilgan jarrohlik

AI asosidagi tashxis tizimlari

Individual tibbiy xizmatlar

Bu esa sog'liqni saqlash tizimini yanada samarali va qulay qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, teletibbiyot zamonaviy tibbiyotning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. U nafaqat tibbiy xizmat sifatini oshiradi, balki aholining sog'liqni saqlash tizimiga bo'lgan ishonchini ham mustahkamlaydi.

Kelajakda ushbu soha yanada rivojlanib, global sog'liqni saqlash tizimida muhim o'rin egallaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Karimov I.A. – Sog'liqni saqlash tizimi islohotlari
- 2.WHO (Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti) hisobotlari
- 3.Telemedicine: Opportunities and Developments in Member States
- 4.Bashshur R. – Telemedicine Theory and Practice